

KRALJEVINA ŠVEDSKA - BOSNI I HERCEGOVINI

Zemlja Švedska leži na sjeveru evropskog kontinenta, površine 449.964 km² koju naseljava 8.815.182 stanovnika.

Mada daleko na sjeveru, po svemu bliska Bosni i Hercegovini. Zemlja koja je odmah na početku agresije na Bosnu i Hercegovinu ponudila i prihvatila 59.500 gradjana naše zemlje.

To je zemlja koja je prva pružila prijateljsku ruku i ponudila pomoć geodetima Bosne i Hercegovine.

Zasluge za učinjeni korak pripadaju našem geodetskom inženjeru Zlatku Bajrakteriviću i agilnom mr Torbjorn Ostberg. Svojim angažovanjem pokrenuli su mehanizme sistema institucija-geodetskih i drugih za pomoć geodetskim ustanovama Bosne i Hercegovine.

Obavili su niz razgovora u švedskim institucijama, kao što su SWEDESURVEY iz Gavlea, LANTMATARIET iz Upsalla, SWEDISH INTERNATIONAL DEVELOPMENT AUTHORIT (SIDA), SWEDEPLAN iz Stockholma i METRIE iz Falkenberga. Rezultat tih razgovora su zaključci sa sastanka predstavnika Swedesurveya gospodina Ola Wennerby i gospodina Lennart Johanssona održanog dana 10.11.1995.godine u Geteborgu. Naime, na sastanku je pokrenuta inicijativa za pružanje pomoći geodetskoj struci Bosne i Hercegovine. Pomoć je ponudjena:

- u obrazovanju i usavršavanju geodetskog kadra putem kurseva.
- Obrazovanje bi obuhvatilo rad na kompjuterima i rad sa geodetskim instrumentima i uređajima novih tehnologija;
- opremanje geodetskih institucija savremenom opremom;
- uspostava centralne evidencije o nekretninama;
- aviosnimanje i reambulacija postojećih geodetskih planova i karata;
- geodetski poslovi na obilježavanju državne granične linije, te
- poslovi katastra komunalnih uređaja.

Realizacija inicijative otpočela je posjetom Švedske delegacije Bosni i Hercegovini u vremenu od 28.januara do 04.februara 1996.godine.

Delegaciju su činili mr Torbjorn Ostberg i gosp. Zlatko Bajraktarević.

Tokom boravka vodjeni su razgovori u Sarajevu sa ministrom Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okolice gosp. Muneverom Imamovićem, Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Gradjevinskom fakultetu-Geodetski odsjek, Geodetskom zavodu Bosne i Hercegovine, Direkciji za obnovu grada Sarajeva, Zavodu za izgradnju grada Sarajeva, opštinskim upravama za geodetske i imovinsko-pravne poslove opština Novi i Stari Grad, u opštini Visoko kod načelnika opštine i Opštinskoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove i opštini Tuzla u Ministarstvu za prostorno uređenje i okoliš Tuzlansko-Podrinjskog kantona, Opštinskoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove i Zavodu za izgradnju grada Tuzle.

Kontakti su nastavljani posjetom delegacije Bosne i Hercegovine Švedskoj u vremenu od 10. do 17.marta 1996.godine.

Delegaciju su činili Mustafa Begić, direktor Uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Sead Hodžić, direktor Geodetskog zavoda Bosne i Hercegovine i Emir Dorić, predstavnik Zavoda za izgradnju grada Sarajeva.

Posjećene su geodetske institucije Gavlea (Swedesurvey i Geodetski zavod). Posjeta je otpočela prijemom i razgovorom sa gosp. Dr Ulf Kihlblom, predsjednikom Swedesurveya, a nastavljena obilaskom odjeljenja (centralna dokumentacija o vlasništvu-posjedu, kartama i planovima, fotogrametrije, kartografije, izrade geodetskih planova, digitalizacije i drugih), razgovorom sa polaznicima kursa (kadrovi iz Bosne i Hercegovine - Karabeg Dedo, Zimić Šeho, Osmanković Fadil, Milanović Vojislav, Vilić Fadil, Šljivo Fadil, Arnautović Branko, Sijarić Refik, Makota Semra, Smailbegović Igmanka i Alajbegović Azra) među kojima su tri geodeta, dva arhitekta, tri programera i tri pravnika.

U Štokholmu su vodjeni razgovori sa predstavnicima SID-e o finansijskoj pomoći za geodetske institucije Bosne i Hercegovine. Postignuta je saglasnost na 5.000.000 švedskih kruna za 1996.godinu. Dogovoreno je da se odmah radi i program za 1997.godinu. Ovim sredstvima bi se finansiralo obrazovanje kadrova, nabavka savremene opreme i izvođenje geodetskih poslova u Bosni i Hercegovini.

Posjećena je ustanova Swedeplan.

U Upsallu je posjećena institucija Lautmatariet (identična ustanova našim opštinskim upravama za geodetske i imovinsko-pravne poslove), u Švedskoj nazivamo i pravna služba. Vlasništvo na nekretninama se vodi od 1623.godine. Zadnja evidencija koordinatnog katastra uvedena je 1972.godine. Osnovni katastarski planovi su u R 1:10.000.

Planovi i karte za cijelu teritoriju Švedske su digitalizovani, a koordinatni sistem im omogućava štampu planova u zadatoj razmjeri.

Sistem obrazovanja kadrova je nešto drugačiji od našeg. Na studiju su zastupljeni predmeti iz geodetske, pravne i ekonomske oblasti.

Svi zaposleni izvanredno vladaju informatikom i radom na računarima (nema ručne obrade podataka, iscrtavanja planova i karata) korišćenjem visokih tehnologija geodetskih instrumenata i svaki pored svog Švedskog jezika govori engleski, a mnogi vladaju i sa više jezika.

Sve geodetske i pravne institucije povezane su kompjuterski na centralnu službu u Gavleu.

Sistem vođenja evidencije o nekretninama sličan je našem sistemu katastra nekretnina. Značajan sadržaj evidencije je vrijednost nekretnina. Za svakog vlasnika vodi se u njegovom posjedovnom listu vrijednost upisanih nekretnina.

Cijepanje parcele podvrgnuta je složenoj proceduri. Troškovi cijepanja su visoki (za formiranje jedne parcele od 1700 m² - bez troškova svih saglasnosti iznosilo je 12.500 Švedskih kruna).

Pored navedene pomoći, koja će brzo uslijediti, dogovorena je i posjeta jednog broja stručnjaka geodetskih institucija po specijalnostima, sa nešto dužim boravkom u Švedskoj radi upoznavanja sa radom i posebno primjenom novih tehnologija.

Uporedo sa aktivnostima, na pružanju pomoći, uz izuzetno angažovanje gospodina Zlatka Bajraktarevića, u toku je prikupljanje i humanitarne pomoći od strane geodetskih institucija, geodetskim institucijama Bosne i Hercegovine. Prva pošiljka pomoći očekuje se ovih dana da stigne u Sarajevo.

Cijenimo da je ovo početak u konkretnoj pomoći i da će takve i slične pomoći biti kako od Švedske, tako i od drugih zemalja.

Na kraju posjete naše delegacije je imala razgovor sa ambasadorom Bosne i Hercegovine u Švedskoj gosp. Izetom Serdarevićem i predstavnicima Saveza izbjeglih i raseljenih lica u Švedskoj gosp. Pitić, Selimović i Salčić. Ambasador i predstavnici Saveza upoznati su sa ciljem posjete i rezultatima te posjete. Ovom prilikom dogovorene su i još neke pomoći kao što su da Savez organizuje prevod švedskih zakona iz geodetske i imovinsko-pravne oblasti, te mogućnost prihvata i obrazovanja jednog broja pravnika iz Bosne i Hercegovine u Švedskoj.

Od strane predstavnika Saveza upućena je zamolnica da se putem serije članak za list "Glas" (koji izlazi u Štokholmu) izbjeglo stanovništvo iz Bosne i Hercegovine upozna sa promjenom vlasničkih odnosa i mogućnosti povratka na svoja "ognjišta".

SWEDESURVEY - FIRMA

Swedesurvey je državna firma koja ima zadatak da na inostranom tržištu pronalazi i sklapa poslove za državne firme, u prvom redu Geodetski zavod (Lautmaterijet) i Centralni informacioni sistem o vlasništvu nekretnina.

Geodetski zavod zapošljava iskusne kadrove i raspolaže opremom visoke tehnologije.

Geodetski zavod ima dugu tradiciju u Švedskoj. Švedska je bila prva sa kompjuterskom obradom nekretnina i evidencijom vlasništva.

Firma Swedesurvey se pojavila 1993.godine sa 20 zaposlenih, stacionirana u glavnoj zgradi Geodetskog zavoda u Gavleu. U toku je spajanje Swedesurvey firme i Geodetskog zavoda, koja će imati zaposlenih oko 3.000 stručnjaka.

Djelatnost su poslovi premjera, vodjenje jedinstvene evidencije o nekretninama, vodjenje centralnog arhiva, te medjunarodna saradnja i finansiranje u većem dijelu poslova iz oblasti geodezije i nekretnina sredstvima pomoći koje obezbjeđuje SIDA i Medjunarodne banke.

Swedesurvey organizuje zajednički rad između Geodetskog zavoda i centralnog kompjuterskog sistema sa drugim kartografskim institucijama, imovinskim službama, institucijama za zaštitu okolice i šumskih preduzeća, podiže i usavršava organizaciju, sistem evidencija, zakonske osnove, projektuje i drugo. Radi na obrazovanju kadrova putem seminara i savjetovanja.

Swedesurvey ima bogato iskustvo u internacionalnim zajedničkim poslovima u mnogim zemljama, posebno zemljama u razvoju i zemljama koje su zadesile katastrofe raznih oblika (Rusija, Letonija, Litvanija, Ukrajina, Poljska, Kina, Filipini, Malezija, Buthan, Vijetnam, Zambija, Mozambik, Bocvana itd.).

Obrazovanje se većim dijelom vrši u Gavleu, a po potrebi i u zemlji kojoj se pruža pomoć.

Swedesurvey ima tri različita poslovna područja, a to su: nekretnine, informacije o područjima i obrazovanje.

- Nekretnine: evidencija posjeda, registar nekretnina, vrednovanje (procjena vrijednosti) posjeda, obračun poreza, imovinsko (vlasničko) stanje, planiranje namjene zemljišta, menadžerstvo, organizacija, procjena šuma, analiza, kompjuterski podaci;

- Informacije o područjima: aviosnimanje daljinsko analiziranje, fotogrametrija, geodezija kao i GPS, geografski informacioni sistem, digitalno kartiranje, autokarta, reprografija, kartografija;

- Obrazovanje: kursevi i usavršavanje u sistemu vlasništva i informacionih sistema o zemljištu, menadžerstvo, praktična primjena novih tehnologija i dr.

Mustafa Begić